

اثر جدید محسن چاوشی برای قیام امام حسین (ع) بازخوردهای اجتماعی مثبت فراوانی داشت

چاووش خونِ روضه خون

عاطفه جعفری
خبرنگار گروه فرهنگ

اینکه موسیقی و ترانه محسن چاوشی محبوبیت ویژه‌ای یافته است، بخشی به توانمندی او در به کارگیری ظرافت‌های هنر موسیقی بازمی‌گردد اما درست‌ترش این است که بگوییم او در فهم عواطف جامعه پیرامون خود شناخت دقیقی دارد و به‌خاطر همین است که می‌توان او را در زمره زیرک‌ترین خوانندگان عرصه موسیقی پاپ ایران قرار داد. روز گذشته نماهنگی با صدای محسن چاوشی به نام «آواز خون» در کانال رسمی این خواننده منتشر شد. کنار این نماهنگ، یک جمله ساده نوشته بود و بس: «نذر محرم است و ادای دین شخصی من و دوستان همدل به اهل کربلا.» برای آنهایی که چاوشی و مرامنامه‌اش را می‌شناسند، تولید و انتشار این نماهنگ عجیب نیست و در سنوات گذشته هم آثار ماندگاری در مدح امامان شیعه تولید کرده که اتفاقا با اقبال فراوانی همراه شدند و در اعیاد و مناسبت‌های مختلف بازپخش می‌شوند. اما نکته ویژه‌ای که انتشار «آواز خون» به نسبت دیگر آثار چاوشی دارد به اتفاقاتی برمی‌گردد که این روزها در فضای مجازی شاهدش هستیم. اگر نمی‌دانید بدانید که این روزها کاربرانی در فضای مجازی زیست می‌کنند

که به تاسی از جریان‌های سیاسی خارج‌نشین، پرچم‌دار توهین به اعتقادات مردم ایران شده‌اند. جماعتی که با لحن توهین‌آمیزی نسبت به مردم ایران و با سوءاستفاده از بسترهای اعتراضی جامعه ایران، همین اعتراض را بهانه توهین به مقدسات جامعه قرار داده‌اند و اتفاقا زیر پست آخر صفحه اجتماعی محسن چاوشی هم رفتند و شروع به فحاشی علیه او کردند که چرا «آواز خون» را منتشر کردی؟ حال در چنین موقعیتی و برای چاوشی که میدا انتشار عمده آثارش، فضای مجازی است، انتشار تک‌آهنگ «آواز خون» نه تنها اعلام برائت از جماعت بی‌ریشه است، بلکه اعلان رسمی این است که می‌توان نسبت به مسائل داخلی اعتراض داشت اما به اصول و چهارچوب اعتقادی ایران شیعه پایبند ماند. مردمی هم که این اتفاقات را از دور رصد می‌کنند بر این واقفند که حساب هنرمندی که نقطه عزیمتش در اعتراض به وضع موجود، از جایگاه اعتقادی است با دیگرانی سواست که فقط به دنبال رادیکال کردن فضای اعتراضی هستند تا با بهره‌کشی از این فضا، نفع شخصی را برداشت کنند. با این حال اثر جدید محسن چاوشی در کمتر از یک ساعت از انتشار، بازخوردهای مثبتی داشته و به نظر می‌رسد ادای نذر این خواننده پاپ برای محرم امسال، به گوش مخاطبانش رسیده است.

نماهنگ «آواز خون» واجد عناصری از یک نمایش آیینی

است. انتخاب کلمات برای شعر و حتی سرعت اجرای ضرب‌های این قطعه، منطبق بر فضای موسیقی عاشورایی است. همه اینها در کنار صدای چاوشی کمک کرده این نماهنگ، احساساتی را بازسازی کند که مستمع حماسه عاشورا، هنگام شنیدن به دست می‌آورد؛ اینکه با شنیدن یک روایت عاشورایی، خودش را در ظهر گرم سال ۶۱ هجری و صحرای تف‌دیده کربلا ببیند. شعر این کار را امید روزبه سروده است و این بخش از سروده بین طرفداران چاوشی بیشتر مورد توجه قرار گرفت: «عیبی نداره، بذار بگن که آوازخون بود و واسه تو روضه خون شد» که این خودش هم می‌تواند کنایه‌ای آشکار باشد به دو جماعتی که یکی به نام دین و دیگری به نام هنر، نمی‌تواند ارتباط فرمی و مفهومی بین هنر و آیین‌های مذهبی را فهم کند. نواهای عاشورایی گنجینه‌های درخشانی برای به کار بستن در موسیقی هستند و این کار هم با برداشتی از یک نوحه قدیمی ساخته شده است. به‌طور دقیق نگفتند که این نوحه قدیمی کدام است اما به نظر می‌رسد که از نواهای عاشورایی خطه جنوب باشد. البته بنا به قصه‌ای که در شعر و موسیقی این کار طراحی شده رفت و برگشت‌هایی به فرم‌های سوگواری عاشورایی دارد و مثلا در میانه این کار، دودمه مشهور «سقای حسین (س) سید و سالار نیامد، علمدار نیامد» گنجانده شده است.

نگاهی به آثار محسن چاوشی در رثای اهل بیت

توانست به‌عنوان یکی از مولفه‌های جدید ساخت تولید آثار موسیقایی این حوزه تبدیل شود.

۹ هوایی شده بره پایوس امام‌رضا(ع)

یکی از مهم‌ترین آثاری که محسن چاوشی در حوزه تولید کارهای مرتبط با امامان و معصومین (ع) منتشر کرد و از زمان انتشار آن تاکنون به‌شدت مورد رضایت مردم قرار گرفت ترانه «امام‌رضا» بود که بین مردم با نام «کلاغ و سیاه» نیز مشهور شد. این قطعه که امیر ارجینی به‌عنوان ترانه‌سرا در آن حضور داشته در قالب آلبوم «خودکشی ممنوع» به‌عنوان یکی از مجموعه‌های غیررسمی محسن چاوشی منتشر شد، امامی توان گفت یکی از بهترین و حتی شاید محبوب‌ترین قطعات این آلبوم لقب گرفت که به دلیل نگاه نو و خودمانی ترانه‌سرا در تحلیل از مقام والای امام (رضاع)، ملودی و خوانندگی خاص چاوشی حتی تا به امروز نیز به‌عنوان یکی از بهترین کارهای تولیدشده با موضوع امام هشتم شیعیان معرفی شده است.

۹ کاشکی بازم تو حرم با کفترت بپریم

«کاشکی» عنوان یکی دیگر از آهنگ‌هایی است که آذرماه سال ۸۸ با ترانه‌سرایی امیر ارجینی در قالب آلبوم «هشت» پیش‌روی مخاطبان قرار گرفت. آلبوم هشت یکی از مجموعه‌های مناسبتی موسیقی است که در آن علاوه بر محسن چاوشی خوانندگان مطرح دیگری چون علی‌اصحابی، بابک جهانبخش، حمید حامی، امین رستمی، علیرضا شهاب، رضا صادقی و رضا یزدانی در تجلیل از مقام والای امام (رضاع) قطعاتی را خوانده بودند. در قطعه کاشکی محسن چاوشی به‌عنوان آهنگساز و خواننده و شهاب اکبری به‌عنوان تنظیم‌کننده حضور داشتند.

۹ بی‌سروسامان توام با حسین

دو آهنگ «ظهر عیش» با ترانه محمدرضا آقاسی و «غدير خون» با ترانه امیر ارجینی به خوانندگی محسن چاوشی هم جزء آثاری هستند که سال ۱۳۸۸ در قالب آلبوم «سلام آقا» پیش‌روی مخاطبان قرار گرفت. سلام آقا آلبومی عاشورایی است که برخی از نشانه‌های موسیقی عزاداری مثل صدای دسته‌های سینه‌زنی و سازهای کوبه‌ای را در آن می‌شنویم. در این آلبوم غیر از محسن چاوشی هنرمندان دیگری چون محمد علیزاده، مهدی یغمایی و

تعریفی برای هنر وجود دارد که اگر یک اثر هنری، حالا در قالب‌های مختلف مخاطب را جذب کند و به دل او بنشیند، حتما هنرمند در خلق اثر تمام تلاشش را کرده است. البته این به‌دل نشستن مفهومی فراتر از لذت در درون خودش دارد، به این معناست که برای خلق این اثر که در اینجا منظور ما شعر است شاعر در زمان سرودن شعر با اعتقاد این شعر را سروده باشد. شعر کار جدید محسن چاوشی را امید روزبه سروده است. سرایش شعر این کار هم مانند سایر آثاری که مختص صدای چاوشی سروده شده مبتنی بر اصولی است تا بتواند تبدیل به یک اثر حماسی شود. بهره‌گیری از عناصر و آهنگ‌های نواهای عاشورایی کمک کرده تا این کار به ذائقه شنیداری مخاطب نزدیک شود. «رخت عزامو بپیرهن سیمامو از باغچه بیرون می‌گشم دلتنگیامو از غربت تو یا من بخونه حرفی به سینه می‌زنه زنگ صدامو دل بود خون شد جونم فدای مشکي که مثل لاله‌های واژگون شد عیبی نداره بذار بگن که آوازخون بود و واسه تو روضه خون شد داغ جوونو داغ خونو گریه کنم کوچوبه کوچوبه آسمونو بازم قراره هر شب دوباره پیدا کنم با پرچم تو خونمونو این غم زیاده این غم زیاده که اشک می‌ریزم واسه تویی اراده پیر و جوون اشک خرد و کلون اشک مثل به ایلی که جوون از دست داده با توجه کردن ای غرق خون تن لعنت به هر کس که تورو زنجوند لعنت شرح غم تو شرح به بغضه بغضی که با من هست تا روز قیامت این غم زیاده این غم زیاده که اشک می‌ریزم واسه تویی اراده پیر و جوون اشک خرد و کلون اشک مثل به ایلی که جوون از دست داده»

۹ شد موسم جدایی

قطعه «غریب‌مادر» یکی از آثار محسن چاوشی در رثای حضرت سیدالشهدا (ع) و واقعه جانشور دشت کربلاست که سال ۱۳۸۳ با ترانه‌ای از مریم حیدر زاده منتشر شد.

ایس قطعه یکی از آثار پرطرفدار آلبوم «نفرین» به‌عنوان یکی از آلبوم‌هایی که محسن چاوشی را به مخاطبانش آشنا کرد، لقب گرفت.

۹ راه و نشونم بده

ترانه «راه کربلا» یکی از اولین آثار غیررسمی محسن چاوشی بود که در سال ۱۳۸۴ توسط امیر ارجینی از ترانه‌سرایان و شاعرانی که طی سال‌های اولیه فعالیت چاوشی با او همکاری مستمری داشت در اختیار این خواننده قرار گرفت.

ایس اثر نیز یکی از کارهای اولیه چاوشی در حوزه تولید آثار مذهبی بود که

می‌کس و مستر آن را به‌عهده داشته است. این اثر در استودیوی شخصی محسن چاوشی ضبط شده است.

۹ خوی علی خوی او روی علی روی او

همزمان با نیمه‌شعبان سال جاری بود که محسن چاوشی در ادامه فعالیت‌های خود در حوزه آثار آیینی و مذهبی تک‌آهنگ «او» را منتشر کرد. در این اثر موسیقایی که در وصف حضرت مهدی (عج) تولید شده محسن چاوشی خودش به‌عنوان ترانه‌سرا، آهنگساز و تنظیم‌کننده حضور داشت.

۹ من جلد تو هستم بر تام تو هستم

یکی دیگر از ترانه‌های مناسبتی که محسن چاوشی در مناسبت‌های مذهبی تولید کرده، مربوط به موسیقی تیتراژ برنامه تلویزیونی ویژه ماه مبارک رمضان شبکه سه سیما به نام «مثل ماه» با اجرای رسالت بوذری بود.

در این قطعه که در ایام ماه مبارک کربلا سال جاری با عنوان «طاق ثریا» پیش‌روی مخاطبان قرار گرفت محسن چاوشی به‌عنوان خواننده، ترانه‌سرا، آهنگساز و تنظیم‌کننده حضور داشت.

۹ شدت میدان رسید سرخ شهیدان رسید

یکی از کارهای جنجال‌برانگیزی که گفته می‌شود به مناسبت عید سعید فطر پیش‌روی مخاطبان قرار گرفته تک‌آهنگ «شدت میدان» بود. اثری که محسن چاوشی به‌عنوان ترانه‌سرا، آهنگساز، تنظیم‌کننده و خواننده حضور داشت.

اتفاقاً همین مواضع یکسوت‌گرانه محسن چاوشی در آثارش بود که بالاخره صدای برخی از هوادارانش را بلند کرد. اما با زهم حاصل کار آقای خاص موسیقی ایران، طرفدارانی داشت.

۹ تقدیم کنم جان و سرم را

محسن چاوشی در محرم‌سال‌های که مردم کشورمان به دلیل شیوع ویروس کرونا عزاداری متفاوتی را تجربه کردند دست به انتشار دو قطعه با نام‌های «حسین (ع)» و «عباس (ع)» زد.

در قطعه‌های حسین و عباس محسن چاوشی ترانه‌سرا، آهنگساز، خواننده، تنظیم‌کننده و می‌کس و مستر و امیرحسین کیان‌پور نوازنده دودوک گروه اجرایی تقوایی، کارگردان معروف فیلم مستندی پیرامون ساخت تماشای کردن این فیلم و شنیدن صدای بخشو، تجربه عجیبی است که باید وقتی دیگر به آن پرداخت. خواستم بگویم کار چاوشی ارزشی دوچندان دارد. هم ادای دینی است به واقعه کربلا و هم فرصتی است برای مرور یک نوحه قدیمی. در این سال‌ها که نوحه‌ها و عزاداری‌ها به تب لس آنجلسی شدن مسموم شده‌اند، بازخوانی و بازنشانی سنت‌های ارزشمند نوحه‌خوانی‌های قدیمی، بسیار اقدام ارزشمندی است. کاش به بهانه این کار چاوشی، بیشتر به نوحه‌خوان‌های قدیمی ایران توجه شود و کاش، تیم رسانه‌ای چاوشی اسم نوحه‌قدیمی را هم بیان می‌کردند تا مخاطب فرصتی برای مقایسه دو اثر با هم و لذت بردن از هر دو را کسب کند.

از اون جنون چه خبر؟

پختگی و بلوغ کامل در زمینه پرسونال برندینگ رسیده و می‌داند از کدام رفتارها باید پرهیز کند. دیگر یک خواننده تازه کار نیست که نیاز داشته باشد فضاهای مختلف و تم‌های مختلف را تجربه کند. مسیرش را پیدا کرده و توانسته مخاطب را با شوریدگی خود همراه و همقدم کند که این موضوع بزرگ‌ترین برگ برنده او است. مخاطب نه تنها محسن چاوشی را در شوریدگی و جنون شخصی‌اش دنبال می‌کند که خود را در این مسیر با او همراه می‌سازد. اما حکایت این قطعه جناب چاوشی که تحت عنوان «آواز خون» منتشر شده و در اطلاعات پیرامون اثر آمده که برگرفته از نوحه‌ای قدیمی است. نوحه‌ای که این موسیقی با توجه به آن سروده شده، احتمالاً برگرفته از یکی از نوحه‌های «بخشو»، نوحه‌خوان سنتی و قدیمی بوشهری است که دهه‌ها

می‌کنند. به بازار توجهی ندارد. سعی می‌کند از فضای زرد فاصله بگیرد و می‌کوشد تا پرستیژی هنری خود را نگه دارد. با این اهل ابایی ندارد اگر برای خاندان پیامبر ترانه بخواند و در اشعارش به ائمه اظهار ارادت کند. مشخصاً محسن چاوشی سفارشی‌خوان بازاری نیست. مردم دوستش دارند. کارهایش خوب شنیده می‌شود. فرقی ندارد عاشقانه بخواند یا غمگین یا مذهبی یا تیتراژ سریال. محسن چاوشی، هم شنیده می‌شود و هم به چشم می‌آید و این ارزش دارد. چرا؟ چون از دل می‌خواند. چاوشی این برگ برنده را دارد که مخاطب بی‌چون‌وچرا می‌پذیردش. دلیل؟ رفتار او همیشه یکی است. یک روز به اقتضای نان خوردن این سمت بازار نمی‌آیستد که سال بعد با عوض شدن جهت وزش باد، به سمت دیگر بازار کوچ کند. مدت‌هاست به

هومن جعفری
خبرنگار

محسن چاوشی باز هم غوغا به پا کرده و طرفداران پرشور خود را با یک آهنگ مذهبی دیگر غافلگیر ساخته. این چندمین باری است که خواننده پاپ مطرح کشورمان اثری در مدح و ستایش ائمه اطهار منتشر می‌کند. چاوشی سال‌هاست در این حوزه فعال است و هیچ‌وقت نان به نرخ روز نخورده. اگر چیزی منتشر کرده، برچسب سفارشی بودن را به او نمی‌توان زد. فعالیت‌های خیره‌اش غیرقابل انکار است و در یک کلام به‌تنهایی از بسیاری از دستگاه‌ها و نهادهای ارگان‌های پرودجه و بی‌بازده، جلوتر عمل کرده. شعار نمی‌دهد. برای مشکلات مردمش اهمیت قائل است و همیشه برایشان موسیقی منتشر

قبل با هنرنمایی خود سبک معروف عزاداری بوشهری را ترویج کرد. یکی از معروف‌ترین نوحه‌های او همانی است که یکی دو دهه بعد، نوحه معروف «ممد نبودی» از آن برگرفته شد. این اثر آنقدر ارزشمند بود که استاد ناصر تقوایی، کارگردان معروف فیلم مستندی پیرامون ساخت تماشای کردن این فیلم و شنیدن صدای بخشو، تجربه عجیبی است که باید وقتی دیگر به آن پرداخت. خواستم بگویم کار چاوشی ارزشی دوچندان دارد. هم ادای دینی است به واقعه کربلا و هم فرصتی است برای مرور یک نوحه قدیمی. در این سال‌ها که نوحه‌ها و عزاداری‌ها به تب لس آنجلسی شدن مسموم شده‌اند، بازخوانی و بازنشانی سنت‌های ارزشمند نوحه‌خوانی‌های قدیمی، بسیار اقدام ارزشمندی است. کاش به بهانه این کار چاوشی، بیشتر به نوحه‌خوان‌های قدیمی ایران توجه شود و کاش، تیم رسانه‌ای چاوشی اسم نوحه‌قدیمی را هم بیان می‌کردند تا مخاطب فرصتی برای مقایسه دو اثر با هم و لذت بردن از هر دو را کسب کند.